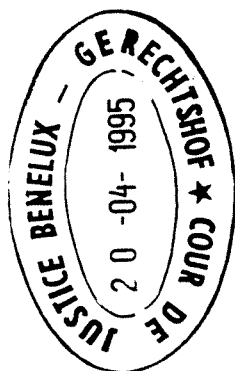

BENELUX - GERECHTSHOF

REGENTSCHAPSSTRAAT 39
1000 BRUSSEL
TEL. 519.38.61

COUR DE JUSTICE BENELUX

RUE DE LA RÉGENCE 39
1000 BRUXELLES
TÉL 519 38 61

A 94/1/3

BENELUX-GERECHTSHOF

Conclusie van de plaatsvervangend advocaat-generaal M.R.
Mok inzake:

Linguamatics B.V.

tegen

Stichting Polyglot.

11 april 1995

1. Korte beschrijving van de zaak

1.1. De Stichting Polyglot, hierna de Stichting, heeft een tekst- en vertaalservicebureau. Zij heeft in 1987 bij het Benelux-Merkenbureau het woord *Polyglot* gedeponeerd als merk voor de navolgende diensten: schrijven, redigeren, corrigeren en bewerken van teksten, alsmede vertalen van teksten in alle talen.

1.2. In 1991 is Linguamatics B.V., hierna Linguamatics, het woord *Polyglot* gaan gebruiken voor een door haar op de markt te brengen software-pakket. Het genoemde woord komt voor in dit programma, op de verpakking daarvan en in het bijbehorende handboek.

Er kan, aldus het verwijzingsarrest, van worden uitgegaan dat het software-pakket is aan te merken als een meertalig woordenboek.

1.3. In 1991 heeft de Stichting, onder verwijzing naar haar merkrecht, Linguamatics verzocht het gebruik van het woord *Polyglot* voor het softwarepakket van deze laatste te staken.

Partijen hebben onderhandeld over de voorwaarden waaronder Linguamatics het woord *Polyglot* zou mogen blijven gebruiken, maar zij hebben uiteindelijk geen overeenstemming bereikt.

1.4. Daarop heeft de Stichting op 7 januari 1992 Linguamatics gesommeerd het gebruik van het woord onmiddellijk te staken, maar bij brief van 15 januari 1992 heeft zij Linguamatics alsnog een termijn tot 5 februari 1992 gegund.

Op 23 januari 1992 heeft Linguamatics de Stichting laten weten het gebruik van het woord *Polyglot* te zullen beëindigen.

1.5. Dat laatste is kennelijk niet tot genoegen van de Stichting gebeurd. Deze heeft Linguamatics gedagvaard voor de president van de rechtbank te Amsterdam.

Zij heeft onder meer gevorderd dat het Linguamatics zou worden verboden het woord *Polyglot* te gebruiken. De president heeft de vorderingen toegewezen. In hoger beroep heeft het gerechtshof te Amsterdam die uitspraak bekrachtigd.

Daarbij heeft dat hof overwogen dat het woord *Polyglot* wel geschikt is voor het onderscheiden van de door de Stichting geleverde diensten. Daartoe behoort het als vertaalbureau verzorgen van vertalingen in verschillende talen, welke vertalingen veelal in schriftelijke vorm aan de cliënten worden afgeleverd. Volgens het hof heeft het woord *Polyglot* ook in die zin een voldoende onderscheidend vermogen, dat het (met inachtneming van alle omstandigheden van het geval) geacht kan worden de vertalingen van de Stichting naar herkomst of daaraan gegeven eigenschappen op zodanige wijze te demonstreren dat het woord de wezenlijke functies van een merk kan vervullen.

Het oordeelde voorts dat het merkrecht van de Stichting niet kan verhinderen dat een meertalig woordenboek als *Polyglot* wordt aangeduid, maar dat dit merkrecht haar rechsens wel de mogelijkheid biedt een ander (als Linguamatics) te beletten dat woord ter onderscheiding van diens softwarepakketten te gebruiken.

1.6. Tegen 's hofs arrest heeft Linguamatics beroep in cassatie ingesteld.

De Hoge Raad heeft overwogen dat de cassatiemiddelen vragen aan de orde stelden die niet konden worden beantwoord zonder uitlegging van art. 13 A, ten dele in samenhang met art. 39 van de Eenvormige Beneluxwet op de merken (hierna: BMW). Hij heeft daarom aan het Benelux-Gerechtshof (BenGH) vragen gesteld.

2. Het geding voor het BenGH

2.1. De door de Hoge Raad gestelde vragen luiden als volgt:

"(1) Indien een merk ten aanzien van de waren en/of diensten waarvoor het is ingeschreven, onderscheidend vermogen heeft, maar ten aanzien van de waren en/of diensten van een ander louter beschrijvend is, kan de merkhouder zich dan verzetten tegen het gebruik dat deze ander van het merk maakt niet slechts ter omschrijving, maar ook ter onderscheiding van diens waren en/of diensten?"

(2) Is voor het antwoord op de vraag of waren en/of diensten als soortgelijk in de zin van art. 13A, eerste lid onder 1, BMW zijn aan te merken, van betekenis of door het van het merk gemaakte gebruik waartegen de merkhouder zich verzet, aan deze schade kan worden toegebracht?"

2.2. In de procedure voor het BenGH heeft Linguamatics door een advocaat een memorie doen indienen.

De partijen hebben hun standpunten niet mondeling doen toelichten.

2.3. In deze conclusie zal de ik de gestelde vragen bespreken aan de hand van de thans geldende tekst van de BMW, derhalve zonder rekening te houden (afgezien van een enkele verwijzing) met de daarin op grond van het nog niet in werking getreden Protocol van 2 december 1992¹ aan te brengen wijzigingen. De ratificatie van dit protocol is in België en Luxemburg nog niet voltooid.

Voorts zal ik mijn betoog toespitsen op warenmerken. Weliswaar hebben de vragen ook op dienstmerken betrekking, maar gezien art. 39 BMW zullen de antwoorden voor laatstgenoemde merken niet anders luiden dan die voor eerstgenoemde.

3. Vraag 1

3.1. Het begrip "onderscheidend vermogen" is als volgt omschreven:

"dat een teken geacht kan worden het door artikel 1 der B.M.W. vereiste onderscheidend vermogen te hebben, indien het geschikt is om de waar of de waren van de merkhouder van soortgelijke waren te onderscheiden"².

Dit onderscheidend vermogen, zo blijkt uit het vervolg van het geciteerde arrest, kan sterker of zwakker zijn:

1. Trb. 1993, 12; bijlage bij IER 1993, afl. 1; in Van Kaam/Molijn, Merkenbescherming in de Benelux, 1994, bijlage 1, p. 161, zijn de geldende en de toekomstige tekst artikelsgewijs naast elkaar afgedrukt.

2. BenGH 5 oktober 1982, zaak A 81/4 ("Juicy Fruit"), Jur. 1981—1982, p. 20, hier: p. 28.

"dat, als aan die eis is voldaan, de mogelijkheid open blijft dat het ene teken meer onderscheidend vermogen heeft, en derhalve de bedoelde functie beter vervult dan het andere, zulks afhankelijk van de omstandigheden van het geval (...)"

3.2. De formulering van vraag 1 doet vermoeden dat deze vraag betrekking heeft op een "zwak merk"³, d.w.z. een merk met een zwak onderscheidend vermogen⁴.

Daarover heeft uw Hof in het arrest-Juicy Fruit overwogen:

"dat immers een merk van gering onderscheidend vermogen, dat dus zijn functie als vorenbedoeld minder goed vervult dan een merk met meer onderscheidend vermogen, minder spoedig door het gebruik van een ander teken in de herinnering van het publiek zal worden teruggeroepen;

Overwegende dat bovendien opmerking verdient dat de bescherming welke de wet in artikel 13 onder A van de B.M.W. aan het uitsluitend recht op een merk verbindt, berust op afweging van de belangen van de merkhouder tegenover die van zijn concurrenten;"

Op te merken is dat er een verschil is tussen de situatie die in het geciteerde arrest aan het BenGH was voorgelegd, waarin het ging om twee op elkaar gelijkende tekens ("juicy fruit" resp "juicy") en de vraagstelling in de onderhavige zaak, waarin het gaat om één en hetzelfde teken.

3.3. Wat onder het in de vraagstelling voorkomende begrip ("louter") beschrijvend moet worden verstaan, kunnen wij, althans tot op zekere hoogte, leren uit het arrest-Ferrero/Ritter ("Kinder" chocolade)⁵. Daar is overwogen

"dat een aan de gangbare taal ontleend woord, dat verwijst naar de groep consumenten waarvoor de waar in het bijzonder is bestemd, slechts dan als 'uitsluitend' beschrijvend kan worden beschouwd indien dat woord, gelet op alle omstandigheden van het geval, slechts kan worden aangemerkt als de aanduiding van de bestemming van de waar, in dier voege dat derden zouden worden verhinderd gelijke bestemming van dezelfde of soortgelijke waar op de in de gangbare taal gebruikelijke wijze aan te duiden".

Het arrest is al wat ouder, het is ook niet onbekritiseerd⁶ en het is bovendien enigszins toegespitst op de casuspositie die toen aan de orde was ("aanduiding van de bestemming van de waar"), maar het geeft toch een aanknopingspunt. Wat in de geciteerde overweging bedoeld moet zijn is in de literatuur⁷ als volgt omschreven:

"Indien een woord dat als merk is gedeponeerd door een ieder als beschrijvend wordt opgevat, dan mag het gebruik van dit woord in beschrijvende zin door een ander niet worden verboden. (...) Als echter niet iedereen, maar slechts een deel van het publiek een dergelijk woord beschrijvend acht en een ander deel niet, dan is het onderscheidend. Het kan dus een merk zijn. Of dan anderen het woord in zijn beschrijvende betekenis mogen gebruiken, heeft het Hof in het *Kinder*-arrest niet beslist."

3. Vgl. de conclusie van de a.-g. Strikwerda (sub 1) bij het verwijzingsarrest.

4. Vgl. L. van Bunnem, *Aspects actuels du droit des marques dans le Marché commun*, 1967, § 423 e.v., p. 458 e.v.; A. Braun, *Précis des marques de produits et de service*, 1987, § 380-384, p. 295 e.v.; Dorhout Mees/Van Nieuwenhoven Helbach c.s., *Nederlands handels- en faillissementsrecht*, dl. II, *Industriële eigendom en mededingingsrecht*, 1989, nr. 975, p. 398; E.J. Arkenbout, *Handelsnamen en merken*, 1991, p. 214; Gielen/Wichers Hoeth, *Merkenrecht*, 1992, nrs. 397 e.v., p. 160 e.v.; Baumbach/Hefermehl, *Warenzeichenrecht*, 1985, WZG § 31, nr. 120, p. 937 e.v.

5. BenGH 19 jan. 1981, zaak A 80/3, *Jur.* 1980—1991, p. 69.

6. Vgl. Gielen/Wichers Hoeth, a.w., nr. 384, p. 154.

7. Gielen/Wichers Hoeth, a.w., nr. 385, p. 154.

3.4. Een aanvulling kreeg het geciteerde arrest korte tijd later in het al genoemde arrest-Juicy Fruit⁸. In die uitspraak is o.m. overwogen:

"dat, wanneer van een merk, ofschoon het bij zijn ontstaan niet ieder onderscheidend vermogen mist, één of meer woorden deel uitmaken die hetzij ten tijde van het ontstaan van het merkrecht in die zin beschrijvend waren dat zij een hoedanigheid van de daarmee aangeduide waar aangeven, hetzij dat karakter nadien hebben verkregen, het belang dat de concurrenten van de merkhouder erbij hebben om ter aanduiding van dezelfde hoedanigheid van hun soortgelijke waren datzelfde woord of diezelfde woorden te kunnen gebruiken, niet behoort te worden achtergesteld bij dat van de merkhouder;

(...)

Overwegende dat een merk als rechtmatig kan worden beschouwd, indien het of de tekens die het merk vormen niet uitsluitend beschrijvend zijn;

dat de vraag, wanneer één of meer van een rechtsgeldig verkregen merk deel uitmakende woorden als uitsluitend beschrijvend zijn aan te merken, zich niet voor beantwoording in abstracto leent, omdat het antwoord afhankelijk is van afweging van de bijzonderheden van het gegeven geval;

Overwegende dat weliswaar bij de beantwoording van die vraag van belang is welk deel van het in aanmerking komende publiek het desbetreffende woord als beschrijvend opvat, maar dat daarbij tenminste evenzeer in aanmerking valt te nemen: of dat woord de enige term is om de desbetreffende hoedanigheid aan te duiden dan wel of daarvoor synoniemen bestaan welke redelijkerwijs ook voor gebruik in aanmerking komen; of dat woord een commercieel wezenlijke dan wel een meer bijkomstige hoedanigheid van de waar aanduidt; wat de aard van de waar is en de samenstelling van het publiek waarvoor de waar is bestemd; welke de bekendheid is van het merk;"

3.5. Naar aanleiding van beide hierboven geciteerde arresten hebben Gielen/Wichers Hoeth⁹ opgemerkt:

"Enerzijds moet het recht van de merkhouder ten achter worden gesteld bij dat van de concurrenten om een ieder onderscheidend vermogen missende aanduiding te gebruiken, maar anderzijds komt het ook niet uitsluitend aan op dat gedeelte van het publiek dat die aanduiding beschrijvend acht.

Nu komt het niet zelden voor dat de (deskundige) concurrenten zeer wel weten dat een bepaalde aanduiding een merk is, maar dat zij dit merk maar al te graag tegenover het (niet-deskundige) publiek als beschrijvend of als soortnaam voorstellen: *aspirine, jeep, maizena, cellofaan.*"¹⁰

3.6. Gebruikt iemand een beschermd merk voor de waren waarvoor dit is ingeschreven of voor soortgelijke waren, dan zal dit merk ten opzichte van de waren van derden evenveel of bijna evenveel onderscheidend vermogen hebben als het merk van de rechthebbende. Dat is (voor de gebruiker) juist het aantrekkelijke van zodanig gebruik. Ten opzichte van de waren van de merkhouder zal er geen of nauwelijks onderscheidend vermogen zijn, en dat is juist het bezwaar tegen zulk gebruik.

Het oorzakelijk verband tussen het onderscheidend vermogen van een woordmerk en de merkbescherming waarop de rechthebbende aanspraak kan maken, heeft trekken van

8. T.a.p., p. 29.

9. A.w., nr. 388, p. 156,

10. Zie over beschrijvende merken ook: Van Bunnem, a.w., § 92-102, p. 89 e.v.; Braun, a.w., § 117-123, p. 110 e.v.; Dorhout Mees/Van Nieuwenhoven Helbach, a.w., nrs. 810-811, p. 322-324; J.H. Spoor, in: *Qui bene distinguit bene docet* (S. Gerbrandy-bundel), 1991, p. 201 e.v.; L. Wichers Hoeth, Kort begrip van het intellectuele eigendomsrecht, 1993, p. 125 e.v.; Baumbach-Hefermehl a.w., WZG § 4, nr. 21, p. 310 e.v. en nr. 26, p. 312 e.v. en § 31, nr. 74, p. 907 e.v.

de verhouding tussen kip en ei. Om merkbescherming te kunnen genieten moet een woordteken onderscheidend vermogen hebben, maar om dit onderscheidend vermogen te behouden, is merkbescherming nodig.

Ter verduidelijking van een en ander geef ik enkele voorbeelden.

3.7. De zoëven genoemde aanduiding "aspirine" is een merk. Dat hangt daarmee samen dat het sedert de introductie van het produkt als merk heeft gefunctioneerd. Wie (zonder toestemming) acetylsalicylzuur tabletten met aanduidingen als Aspirin of aspirine in het verkeer brengt moet er rekening mee houden dat de merkhouder zich daartegen zal verzetten. Hetzelfde geldt wanneer derden het woordteken voor geneesmiddelen met een andere samenstelling, maar dezelfde werking zouden gebruiken, en misschien wel voor alle andere geneesmiddelen.

Zou een derde, in het Beneluxgebied, het woordteken aspirine gebruiken als aanduiding van een evident niet soortgelijk produkt, bijv. een stofzuiger¹¹, dan geniet de merkhouder niet de bescherming van art. 13. A, onder 1.

Zou degene die voor het eerst het tabaksprodukt, dat wij nu kennen als "sigaret" onder die aanduiding in het verkeer hebben gebracht en daarvoor merkbescherming hebben verkregen, dan had de aanduiding "sigaret" nu mogelijk een dergelijke status als "aspirine". In feite is "sigaret" een zuivere soortnaam geworden en daardoor is het gebruik daarvan naar zijn aard beschrijvend. Voor dit woord kan daarom geen bescherming worden verkregen, ook niet in vormen als "cigarette" en "Zigarette"¹².

3.8. Bij gebruik van een woordteken door een ander dan de merkgerechtigde ter beschrijving van als de beschermde waren, of van daaraan soortgelijke waren, dan zijn als van belang zijnde factoren uit de rechtspraak af te leiden:

- a. maakt van het ter beschrijving gebruikte teken een woord deel uit dat de hoedanigheid van de waar aangeeft?
- b. is het teken noodzakelijk om de desbetreffende waren te beschrijven?

Deze beide factoren zijn ontleend aan het arrest-Juicy Fruit¹³.

3.9. Ik verduidelijk het bovenstaande wederom aan de hand van voorbeelden.

Iemand brengt een aan boeken gewijd tijdschrift in het verkeer en noemt dit "Het Boek". Hij laat dit als merk inschrijven. Aannemend dat een boek t.o.v. van een tijdschrift als een soortgelijke waar wordt beschouwd, zal de rechthebbende op het merk "Het Boek" niet kunnen verhinderen dat een boek als "boek" wordt aangeduid. Het woord beschrijft een hoedanigheid van de waar en is ook nodig om de waar te beschrijven (het criterium "of dat woord de enige term is om de desbetreffende hoedanigheid aan te duiden dan wel of

11. In het Nederlands lijkt dit ver gezocht, maar in het Frans is het dit minder.

12. Anders ligt het waarschijnlijk voor aanduidingen als "papiroso" en "papiroesjka" (Russisch voor sigaret).

13. Zie hiervóór, noot 2.

daarvoor synoniemen bestaan welke redelijkerwijs ook voor gebruik in aanmerking komen¹⁴).

Zou een derde echter, in het Beneluxgebied, acetylsalicylzuur, of een produkt met soortgelijke werking, in het verkeer brengen onder een fantasienaam, bijv. "Pijndoder", met de toevoeging: "aspirine-tabletten", of ook: "werkt als aspirine" dan kan de rechthebbende op "aspirine" zich daartegen op grond van art. 13.A, onder 1, verzetten. De bedoelde toevoegingen zijn wel beschrijvend, maar het woord "aspirine" is dat op zichzelf niet. Het gebruik van dit woord ter beschrijving van de bedoelde waren kan het merkrecht doen verwateren.

3.10. In een casuspositie als die tot de vragen aanleiding heeft gegeven, lijkt mij het belangrijkste punt of het merk voor de waren waarvoor het is ingeschreven, sterk genoeg is en derhalve onder art. 1 BMW valt. Dat kan aan de hand van de daarvoor door het BenGH eerder gegeven criteria worden onderzocht.

De hier besproken vraag 1 gaat echter uit van de veronderstelling dat het merk voor de waren waarvoor het is ingeschreven voldoende onderscheidend vermogen heeft, dus aan de vereisten van art. 1 voldoet.

Onder die omstandigheden kan de vraag beantwoord worden aan de hand van de in art. 13. A voorkomende vereisten¹⁵ (die ten dele bij de behandeling van vraag 2 aan de orde komen), met inachtneming van de hiervóór, in § 3.8. genoemde criteria.

3.11. Dat brengt mij tot de volgende beantwoording van vraag 1:

Het antwoord op vraag 1 is, indien aan de vereisten van art. 13. A is voldaan, bevestigend, tenzij van het door de ander ter beschrijving gebruikte teken een woord deel uitmaakt dat de hoedanigheid van de waar of dienst aangeeft en dat teken noodzakelijk is om de desbetreffende waren of diensten te beschrijven;

4. Vraag 2

4.1. Het begrip "schade" komt voor in art. 13. A, onder 2. Het was een stukje vernieuwing in het merkenrecht, waarin - bij gebruik van een merk door een ander dan de rechthebbende - tot dan was aangenomen dat schade in zodanig gebruik besloten ligt¹⁶.

Dat laatste is nog altijd het uitgangspunt van art. 13. A, onder 1 en dat zal ook na de wijziging van de BMW door het in § 2.3. bedoelde protocol het geval blijven (art. 13 A.1. onder a en b). Het begrip "schade" ("préjudice"), zoals nu voorkomend in art. 13 A, onder 2 zal dan worden omschreven als: voordeel trekken uit of afbreuk doen aan.

14. Zie het citaat uit het arrest-Juicy Fruit in § 3.4.

15. Vgl. daarover: Gielen/Wichers Hoeth, a.w., nrs. 907-909, p. 378-379.

16. Vgl. Braun, a.w., § 412, p. 326.

4.2. Vraag 2 bewandelt de weg van het huidige art. 13 A, als het ware in omgekeerde richting. Volgens die bepaling behoeft schade niet te worden gesteld en bewezen bij een actie van een merkhouder tegen iemand die van dat merk (of een overeenstemmend teken) gebruik maakt "voor de waren, waarvoor het merk is ingeschreven, of voor soortgelijke waren".

Vraag 2 houdt in of voor de beoordeling van het *soortgelijk* karakter van waren of diensten van belang is of door het gemaakte gebruik aan de merkhouder schade kan worden toegebracht.

Volgens het stelsel van art. 13.A is het antwoord op die vraag m.i. ontkennend. Of de waren waarvoor het gelaakte gebruik is gemaakt soortgelijk zijn aan die van de merkhouder, moet op zich zelf en aan de hand van de daarvoor ontwikkelde criteria¹⁷ worden beoordeeld. Is het resultaat dat het om soortgelijke waren gaat, dan wordt schade aan de merkhouder voorondersteld. Deze wettelijke presumptie berust op de gedachte dat, indien een ander dan de merkhouder een beschermd merk gebruikt voor dezelfde waren als die van de merkhouder, of daaraan soortgelijke waren, verwatering van het merk optreedt.

Om die reden behoeft in zulk een geval niet te worden onderzocht of door het bedoelde gebruik schade aan de merkhouder kan worden toegebracht. Ook "tegenbewijs"¹⁸ kan daaraan niet afdoen en heeft dus geen zin. Is daarentegen het resultaat dat het niet om (dezelfde of) soortgelijke waren gaat, dan is nog mogelijk dat er sprake is van "ander gebruik" in de zin van art. 13A, onder 2.

Wil de merkhouder zich tegen zodanig ander gebruik verzetten, dan worden zwaardere eisen gesteld dan in die wetsbepaling, onder 1, en tot die eisen behoort dat aan de houder van het merk "schade kan worden toegebracht".

Verkeert men nu in een geval waarin een merkhouder zich verzet tegen een bepaald gebruik en waarin iemand (de merkhouder zelf, zijn advocaat of eventueel een rechter) meent dat de vordering van die merkhouder moet worden toegewezen, terwijl niet duidelijk blijkt dat door het bedoelde gebruik schade aan de merkhouder kan worden toegebracht, dan zou dat een reflexwerking op de beantwoording van de vraag naar het soortgelijk karakter kunnen hebben. Door de waren van de pretense inbreukmaker soortgelijk te achten aan die van de merkhouder, blijft immers de vraag of aan de merkhouder schade kan worden toegebracht buiten de deur.

Een rechtssubject zal in het geval van een geschil of dreigend geschil geneigd zijn, de feiten voor hem zelf zo gunstig mogelijk te presenteren. Voor een merkhouder of diens adviseur kan daarom het antwoord op vraag 2 bevestigend luiden.

Voor de rechter ligt dat anders. Hij behoort de vraag of sprake is van soortgelijke waren uitsluitend aan de hand van de daarvoor bestaande criteria te beantwoorden. Die criteria zijn, althans ten dele, uit de rechtspraak¹⁹ af te leiden, en voor zover zij dat niet zijn, kan de rechter nieuwe criteria aan de literatuur ontleen, ze zelf bedenken, of daarover

17. Vgl. Vgl. vooral: Wichers Hoeth, Kort begrip, (a.w.), p. 156-159, en voorts: Dorhout Mees/Van Nieuwenhoven Helbach, a.w., nr. 939, p. 378 en nr. 993, p. 408; Arkenbout, a.w., p. 104-105; Gielen/Wichers Hoeth, a.w., nr. 1130 e.v., p. 469 e.v.

18. Vgl. de conclusie van de a.-g. Strikwerda (sub 14, slot) bij het verwijzingsarrest.

19. Zie de rechtspraakvermeldingen in de literatuur, vermeld in de vorige noot.

vragen aan het BenGH stellen. Hoewel dat voor de uitkomst van de procedure bepalend kan zijn, mag hij zich daarbij niet laten leiden door het criterium van de mogelijkheid van (in concreto blijvende) schade.

4.3. Het antwoord op vraag 2 moet naar mijn oordeel dan ook luiden: **nee.**

5. Conclusie

Mijn conclusie luidt dat de door de Hoge Raad gestelde vragen dienen te worden beantwoord als hiervóór, in de paragrafen 3.11. en 4.3., is aangegeven.

Den Haag, 11 april 1995

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, cursive letters that appear to be 'M. R. M.' followed by a long horizontal stroke.

plv. advocaat-generaal